

3 Tdo 806/2003

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání konaném dne 26. srpna 2003 dovolání podané obviněným T. V., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2002, sp. zn. 9 To 414/2002, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 2 T 36/2002, a rozhodl t a k t o :

Dovolání T. V. se podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu o d m í t á .

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 9. 4. 2002, sp. zn. 2 T 36/2002, byl obviněný T. V. uznán vinným trestným činem ohrožování mravnosti dle § 205 odst. 1 tr. zákona a byl odsouzen podle § 205 odst. 1 tr. zákona k trestu odnětí svobody v trvání 4 měsíců. Podle § 58 odst. 1 tr. zákona a § 59 odst. 1 tr. zákona byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen peněžitý trest ve výměře 40.000,- Kč. Podle § 53 odst. 3 tr. zákona mu byl pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl peněžitý trest vykonán, uložen náhradní trest odnětí svobody v trvání 4 měsíců.

Podkladem výroku o vině se stalo zjištění soudu prvního stupně, že obviněný jako jednatel společnosti R.-E. s.r.o. se sídlem P., v době od 29. 9. 1997 do 21. 1. 2002 vyráběl, rozšiřoval, uváděl do oběhu a činil veřejně přístupnými na území České republiky i v zahraničí pornografická díla – videokazety ohrožující mravnost tím způsobem, že se v nich objevuje násilí, neúcta k člověku a jiné sexuálně patologické praktiky.

Uvedený rozsudek bezprostředně nenabyl právní moci, neboť proti němu podal obviněný odvolání, kterým se zabýval ve veřejných zasedáních konaných ve dnech 6. 11. 2002 a 4. 12. 2002 Městský soud v Praze. Ten svým usnesením sp. zn. 9 To 414/2002 odvolání obviněného podle § 256 tr. řádu zamítl.

Prostřednictvím svého obhájce podal obviněný ve lhůtě podle § 265e tr. řádu proti usnesení Městského soudu v Praze ve spojení s rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 dovolání, ve kterém napadá celý výrok odvolacího soudu a výrok o vině soudu prvního stupně, přičemž se odkazuje na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. a), e), g) a l) tr. řádu.

V odůvodnění svého dovolání uvádí, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. řádu spatřuje v nesprávném složení senátu s tím, že složení senátu výhradně z žen neposkytovalo záruku spravedlivého a nestranného rozhodování soudu. Výslovně uvádí, že tato výhrada se týká rozhodování odvolacího soudu. Navíc vznáší námitku i proti tomu, že napadené rozhodnutí postrádá informace o složení senátu a není tedy z tohoto rozhodnutí patrné, zda senát byl složen z předsedy a dvou soudců nebo předsedy a dvou přísedících, v čemž dovolatel spatřuje nezákonnost a nepřezkoumatelnost tohoto rozhodnutí.

Pokud jde o uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. řádu, dovolatel konstatuje, že byla porušena jeho ústavně zaručená práva dle čl. 90 Ústavy a čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, když trestní stíhání proti němu bylo vedeno v rozporu s ustanovením § 2 odst. 1 tr. řádu způsobem jiným, než který stanoví trestní řád. Uvádí, že usnesení o zahájení jeho trestního stíhání neobsahuje zákonem stanovené požadavky, zejména že neobsahuje nic, z čeho by šlo dovodit úmysl obviněného vyrobít, rozšiřovat a uvést do oběhu pornografická díla, v nichž se projevuje neúcta k člověku a násilí. Má za to, že v důsledku vytýkaných vad usnesení o zahájení trestního stíhání došlo ke stejným důsledkům, jako kdyby trestní stíhání nebylo vůbec zahájeno. Dále uvádí, že jeho jednání, pro které bylo zahájeno trestní stíhání, nebylo trestným činem, protože nenaplnilo všechny znaky ani objektivní ani subjektivní stránky stíhaného trestného činu. Z toho vyvozuje, že byl odsouzen způsobem, jímž byla porušena ustanovení čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 90 Ústavy ČR a § 2 odst. 1 tr. řádu, když nebyl splněn předpoklad pro odsouzení, tj. řádné zahájení trestního stíhání. K nepřijatelnosti trestního stíhání navíc ještě odkazuje na pochybení soudů obou stupňů spočívající v rozhodování o naprosto nedostatečně vymezeném skutku, což považuje za nesplnění dalšího předpokladu pro zahájení trestního stíhání.

Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, dovolatel velice obsáhle odůvodňuje svůj názor, že jeho odsouzení spočívá na nesprávném právním posouzení skutku či jiném hmotně právním posouzení soudy obou stupňů. Již soudu prvního stupně výslovně vytýká, že nesprávným způsobem hodnotil a interpretoval v řízení provedené důkazy (jednotlivě i ve vzájemném kontextu) a rozhodl na základě nedostatečného dokazování, které nade vší pochybnost neobjasnilo veškeré základní skutkové okolnosti. Odvolacímu soudu pak vytýká, že pochybení soudu prvního stupně převzal a nijak tato neodstranil, i když provedl doplňující výslech soudního znalce MUDr. R. U. Dále konstatuje, že soud prvního stupně zaměřil dokazování pouze na část zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu dle § 205 tr. zákona, dále že se dopustil celé řady nesprávných posouzení a deformací důkazů (jako např. hodnocení výpovědi obviněného jako jeho doznání), což se promítlo do rozhodování soudu o vině. Vznáší i další námitky proti postupu soudu při provádění a hodnocení důkazů – např. vyslovuje nesouhlas s hodnocením vyjádření prim. MUDr. H. ze sexuologického odd. FN B. či vyjádření L. Z., odmítnutí posudku navrhovaného dovolatelem pro formální nedostatky. Dovolatel konstatuje, že soud při rozhodnutí vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, že soud prvního stupně záměrně hodnotil pouze skutečnosti v neprospěch dovolatele a že soud ani nenastínil úvahy, které jej vedly o tom, že jím prezentované důkazy jsou důkazy usvědčujícími, přičemž odvolací soud tyto vytýkané vady neodstranil. Kromě toho obviněný vyslovuje i názor, že nebyla zcela objasněna materiální stránka trestného činu, když při zahájení trestního stíhání je otázka společenské nebezpečnosti zcela pominuta a soudy obou stupňů se v této souvislosti spokojily konstatováním, že potřebná míra nebezpečnosti jednání dovolatele je dána obsahem vyráběných a šířených filmů. Podle názoru obviněného tady oba soudy nesprávně posoudily skutek na základě provedených důkazů, když dospěly k závěru o vině, místo aby obviněného zprostily obžaloby. Nesprávné posouzení skutku (resp. jiné hmotně právní posouzení) dovolatel spatřuje i v tom, že soudy obou stupňů zcela pominuly fakt nedostatečného popisu skutku a že se ani nevyrovnaly s otázkou promlčení, když ani v usnesení o zahájení trestního stíhání, ani ve spise není jediný podklad pro opodstatněnost tvrzení, že dovolatel se měl trestné činnosti dopouštět v rozmezí od 29. 9. 1997 do 21. 1. 2002. Vytýká soudu první instance, že se otázkou promlčení nezabýval vůbec a odvolacímu soudu, že námitku promlčení odbyl poukazem na spáchání dalších útoků až do 21. 1. 2002, pro což ovšem dle dovolatele nebyl žádný relevantní podklad.

ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU VE VĚCI 3 To 806/2003

Vzhledem k tomu, že dovolatel shledává existenci dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. a), e), g) tr. řádu, dochází i k závěru, že v dané věci byl dán i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. řádu.

V petitu svého dovolání obviněný navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky zrušil usnesení odvolacího soudu i rozsudek soudu první instance a aby věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 4 k novému projednání a rozhodnutí. Současně navrhuje, jakým způsobem má být doplněno dokazování.

K podanému dovolání podala písemné vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství. Ta konstatuje, že dovolatelem uváděné důvody pro podání dovolání nekorespondují s obsahem odůvodnění podání, neboť jím uváděné argumenty se týkají výlučně hodnocení důkazů z hlediska právní kvalifikace a v závislosti na tom ukládání trestu. Uvádí, že argumenty dovolatele jsou především opakováním obhajoby obviněného z jeho řádného opravného prostředku a že dovolatel se stále domáhá odlišného hodnocení důkazů soudy. Vyslovuje tedy názor, že dovolání bylo podáno z jiného důvodu, než je vyjmenován v ustanovení § 265b tr. řádu a proto navrhuje, aby bylo toto dovolání odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu.

K uvedenému stanovisku státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dopisem ze dne 9. 7. 2003 své vyjádření, ve kterém vyslovuje s tímto stanoviskem nesouhlas, vytýká tomuto stanovisku, že neuvádí žádné úvahy, které by vedly k závěru o neprojednatelnosti jeho dovolání a za nepravdu označuje i tvrzení, že jeho dovolání se zabývá výlučně otázkou hodnocení provedeného dokazování. Na svém dovolání tedy trvá a vyslovuje názor, že není žádný formální ani věcný rozpor mezi uváděnými dovolacími důvody a obsahem jeho dovolání.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) jako soud dovolací nejprve zkoumal, zda jsou v dané věci splněny podmínky přípustnosti podle § 265a tr. řádu a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a), h) tr. řádu, protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, směřuje proti rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným a uložen mu trest a odvolacím soudem byl zamítnut jeho řádný opravný prostředek. Obviněný je osobou oprávněnou k podání dovolání.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanoveních § 265b tr. řádu, bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda uplatněné dovolací důvody lze považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (§ 265i odst. 3 tr. řádu).

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. řádu je dán v případě, že rozhodl věcně nepřislušný soud, nebo soud, který nebyl náležitě obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát nebo rozhodl soud vyššího stupně. Dovolatel však opírá existenci tohoto dovolacího důvodu jednak o tvrzení, že složení senátu výhradně z žen nezajišťovalo nezávislé a nestranné rozhodování a jednak o námitku, že napadené rozhodnutí postrádá informaci o složení senátu a že tedy z tohoto rozhodnutí není patrné, zda byl senát složen z předsedy a dvou soudců nebo předsedy a dvou přísedících. Tato část dovolání nekoresponduje s dovolacím důvodem uvedeným v zákoně. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. řádu sice výslovně počítá s možností podat dovolání v případě, že soud „nebyl náležitě obsazen“, ale je nesporné, že v této souvislosti nelze za náležité obsazení považovat subjektivní názor dovolatele o tom, z jakých osob (včetně například kriteria pohlaví) by měl být složen senát, ale výhradně naplnění zákonných ustanovení o obsazení soudu, popř. vyloučení soudců. Je tedy nutno vycházet především ze zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, jakož i z ustanovení trestního řádu. Jen tehdy, jestliže

námítka dovolatele směřuje k nesplnění některých ze zákonných ustanovení ohledně složení senátu, je možno přiznat existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. řádu, tedy že soud nebyl náležitě obsazen. V opačném případě je nutno mít za to, že dovolání není podáno v souladu s tímto dovolacím důvodem a je podáno z důvodu jiného. Pokud jde o námitku, že z obsahu rozhodnutí není patrné, zda senát rozhodoval ve složení z předsedy a dvou soudců nebo z předsedy a dvou přísedících, považuje Nejvyšší soud i tuto námitku za neslučitelnou s výše uvedeným dovolacím důvodem. Tato námitka se sama o sobě neváže ke skutečnosti údajně nesprávného složení senátu, nýbrž toliko k informaci o složení v textu rozhodnutí, přičemž se jedná o skutečnost, která je zcela evidentní jak z protokolu o veřejném zasedání odvolacího soudu (k jeho jednání se námitka vztahuje), tak i ze zcela jednoznačného ustanovení zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. S ohledem na to, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek může obviněný podat toliko prostřednictvím svého obhájce, tedy osoby práva znalé, považuje Nejvyšší soud tuto námitku za ryze účelově uplatněnou zcela mimo deklarovaný dovolací důvod.

Pokud jde o uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. řádu, spatřuje dovolatel existenci tohoto důvodu ve vadách usnesení o zahájení trestního stíhání. Konkrétně namítá, že nebyl dodržen postup dle § 2 odst. 1 tr. řádu a že tím byla porušena jeho ústavně zaručená práva dle čl. 90 Ústavy ČR a čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. V podrobném odůvodnění svého dovolání obviněný vytýká, že v usnesení o zahájení trestního stíhání není obsaženo nic, z čeho by byl dovoditelný jeho úmysl spáchat trestný čin a že dle jeho názoru policejní orgán zaměnil trestněprávně nezávadné jednání, které může být v krajním případě přestupkem, za trestný čin.

Podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. e) tr. řádu, na které se dovolatel odkazuje, lze dovolání podat tehdy, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřipustné. Zákon (trestní řád) uvádí důvody nepřipustnosti trestního stíhání v taxativním výčtu uvedeném v § 11 odst. 1. Skutečnosti, na které poukazuje dovolatel, nejsou se žádným ze zákonných důvodů uvedených v tomto taxativním výčtu v souladu, a proto nelze mít za to, že by v posuzovaném případě byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. řádu. Dovolatel sice vznáší námitku proti nesplnění jiného ustanovení (konkrétně § 2 odst.1) tr. řádu, taková námitka však, ani kdyby byla opodstatněná, nemůže být námitkou proti nepřipustnosti trestního stíhání, neodpovídá tedy uplatněnému dovolacímu důvodu a nelze ji tedy uplatňovat v tomto druhu mimořádného opravného prostředku. Proto i pokud tedy jde o uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. řádu, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že obsah dovolání tomuto dovolacímu důvodu neodpovídá a dovolání je tedy i v této části podáno z jiného důvodu.

Jak se podává z obsahu podaného dovolání, dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu tvoří těžiště námitek obviněného a nejobsáhlejší část jeho dovolání. Nejvyšší soud však shledal, že ani obsah této části dovolání se nekryje s uvedeným dovolacím důvodem. Námitky obviněného směřují výhradně proti provádění a hodnocení důkazů v rámci skutkového zjištění soudu, a to včetně posouzení materiální stránky trestného činu, jakož i skutečností rozhodných pro posouzení otázky promlčení. Vesměs se tedy jedná nikoli o námitky vůči právnímu posouzení, ale o námitky vůči skutkovým zjištěním soudu, přičemž pochybnosti o právním posouzení jsou až druhotné, na údajné vady ve skutkových zjištěních navazující. Dovolatel se tak nepřipustným způsobem pod záminkou údajné existence dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu primárně domáhá přezkoumání skutkových zjištění soudů včetně jiného hodnocení provedených důkazů.

V této souvislosti je nutno připomenout, že případy, na které dopadá ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu je nutno důsledně odlišovat od případů, kdy je rozhodnutí založeno na nesprávném skutkovém

ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU VE VĚCI 3 To 806/2003

zjištění. Zákon tak v citovaném ustanovení jednoznačně vymezuje předmětný dovolací důvod jako důvod hmotně právní. To znamená, že dovolací soud je povinen vycházet ze skutkového zjištění nalézacího, resp. odvolacího soudu a v návaznosti na tento skutkový stav hodnotit správnost hmotně právního posouzení.

V návaznosti na to, že obsah dovolání není v souladu s uplatněnými dovolacími důvody podle § 265b odst. 1 písm. a), e) g) tr. řádu, nelze přisvědčit ani názoru obviněného, že je dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. řádu.

Podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu Nejvyšší soud dovolání odmítne, bylo-li podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. řádu. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud v projednávaném případě shledal, že dovolání nebylo podáno z důvodů uvedených v zákoně, rozhodl v souladu s výše citovaným ustanovením zákona tak, že se dovolání obviněného T. V. odmítá. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. řádu bylo o odmítnutí dovolání rozhodnuto v neveřejném zasedání.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. řádu).

V Brně dne 26. srpna 2003

Předseda senátu: Mgr. Josef H e n d r y c h